

Svar på skriftligt spörsmål SSS 339/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om effektivare reglering av indrivningsföretagens tillvägagångssätt

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 339/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Hannakaisa Heikkinen /cent:

Vad ämnar regeringen göra för att det ska vara möjligt att kunna reglera indrivningsbyråernas verksamhet på ett bättre och effektivare sätt och så att den verksamhet vid indrivningsbyråerna som strider mot rättskänslan och lagen kan gallras bort från branschen,

och vad ämnar regeringen göra för att medborgare framöver inte ska mista sina kreditupplysningar på grund av indrivningsbyråernas godtyckliga verksamhet?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Frivillig indrivning och tillsynen av indrivningsbolag har på sistone diskuterats aktivt i offentligheten. Ämnet är mycket viktigt och regeringen har också i regeringsprogrammet förbundit sig att utveckla lagstiftningen och tillsynen av indrivning. För det första ska det i enlighet med regeringsprogrammet föreskrivas en övre gräns i euro för indrivningskostnader för andra än konsumentfordringar. Justitieministeriet bär ansvaret för det arbetet. För det andra ska regeringen vidta åtgärder för att förbättra myndigheternas förutsättningar att ingripa i indrivningsverksamhet som står i strid med lag eller god indrivningssed. För det arbetet ansvarar arbets- och näringsministeriet.

För att indrivning ska genomföras på ett allmänt godtagbart sätt regleras det i lagen om indrivning av fordringar (513/1999, nedan *indrivningslagen*) om hurdan verksamhet som ska anses som tillåten eller förbjuden. I indrivning av fordringar ska till exempel god indrivningssed iakttas. God indrivningssed fastställer hur indrivningen ska genomföras för att den ska vara rättvis för alla parter. Det är bland annat förbjudet att ge felaktiga eller vilseledande uppgifter om påföljderna av en underlåten betalning, att orsaka gäldenären oskäliga eller onödiga kostnader eller onödig olägenhet. Exempelvis strider det mot god indrivningssed att hota med att göra en betalningsanmärkning. Det är inte heller tillåtet att driva in en preskriberad fordran eller en fordran som har upphört av andra skäl.

Gäldenären skyddas även med flera andra bestämmelser i indrivningslagen. Gäldenären har exempelvis rätt att i regel kostnadsfritt få av borgenären uppdaterade uppgifter om det totala beloppet av sina skulder och grunderna för dem, en specifikation över obetalda skulder och amorteringar på dem samt en utredning över hur upplupna räntor och kostnader på skuldkapitalet bestäms. Gäldenären får även i vilket skede som helst av indrivningen begära en utredning om att indrivningskostnaderna är faktiska och grundar sig på de arvoden som betalas till borgenärens indrivningsbyrå.

Arbets- och näringsministeriet ansvarar huvudsakligen för att utveckla tillsynen av indrivningen och till ministeriets förvaltningsområde hör även lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018). Regionförvaltningsverket i Södra Finland, (nedan *regionförvaltningsverket*) utövar den riksomfattande tillsynen över att de aktörer som bedriver indrivningsverksamhet och som har införts i registret följer lagen och god indrivningssed i sin verksamhet. En anmälan kan göras till regionförvaltningsverket vid misstankar om att en aktör som bedriver indrivningsverksamhet handlar på ett sätt som bryter mot lagen eller god indrivningssed eller bedriver indrivningsverksamhet utan registrering. Bestämmelser om regionförvaltningsverkens tillsynsmetoder ingår i 16 och 17 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet. Regionförvaltningsverk kan för det första ge en uppmaning eller varning till aktören som bedriver indrivningsverksamhet. Om försummelserna är allvarliga och de upprepas, kan regionförvaltningsverket förbjuda aktören att bedriva indrivningsverksamhet för viss tid och i sista hand även stryka aktören ur registret. Strykandet ur registret innebär att aktören inte längre får utöva frivillig indrivning.

När indrivningen gäller en konsumentfordran övervakar även konsumentombudsmannen att bestämmelserna i indrivningslagen följs (12 § i indrivningslagen). Konsumentombudsmannen kan inrikta tvångsmedel mot sådana näringsidkare som handlar i strid med bestämmelserna i indrivningslagen. Konsumentombudsmannen kan förena ett förbud med vite och i vissa fall kan konsumentombudsmannen meddela ett tillfälligt förbud. Enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020), som trädde i kraft i juli 2020, kan en påföljdsavgift på framställning av konsumentombudsmannen påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot vissa bestämmelser i konsumentskyddslagen. Påföljdsavgiften kan som högst utgöra upp till fyra procent av näringsidkarens omsättning under året före det då överträdelsen upphörde.

I regel orsakar inledandet av frivillig indrivning inte en betalningsanmärkning för gäldenären. Vanligen registreras en betalningsanmärkning för konsumentgäldenärer först när tingsrätten meddelat en så kallad tredskodom i ett indrivningsfall. Gäldenären har möjlighet att söka ändring och därmed motsätta sig indrivningen genom att ansöka om återvinning i tredskodomen inom 30 dagar från att gäldenären bevisligen delgetts tredskodomen exempelvis i samband med utsökning.

Ifall gäldenären anser att anteckningen i registret är felaktig kan gäldenären framföra en skriftlig begäran om avlägsnande av betalningsanmärkningen till det kreditupplysningsbolag som upprätthåller registret. Enligt 31 § i kreditupplysningslagen (527/2007) ska den registeransvarige utan obefogat dröjsmål rätta felaktig information i ett kreditupplysningsregister eller kreditomdöme. Alternativt kan gäldenären kräva att indrivningsbolaget eller borgenären som gjort den felaktiga anteckningen rättar informationen hos kreditupplysningsbolaget. En registeransvarig som vägrar ändra en registeruppgift ska ge sitt beslut skriftligen. Dataombudsmannen utövar den allmänna tillsynen över kreditupplysningslagen (33 § i kreditupplysningslagen). Gäldenären kan kontakta ombudsmannens byrå även i ärenden som gäller betalningsanmärkningars felaktighet.

I enlighet med regeringsprogrammet och för att förbättra myndigheternas förutsättningar att ingripa i indrivningsverksamhet som står i strid med lag eller god indrivningssed kommer ministeriet i samarbete med regionförvaltningsverket att låta göra en bedömning av funktionen och tillräckligheten av de tillsynsmetoder som verket använder.

Justitieministeriet ansvarar för att genomföra regeringsprogramskrivningen om en övre gräns för indrivningskostnader för andra än konsumentfordringar. På grund av coronaepidemin har man redan infört temporära bestämmelser om maximala belopp för indrivningskostnader för andra än konsumentfordringar. De temporära bestämmelserna gäller till utgången av juni. Justitieministeriet har utarbetat en regeringens proposition om att förlänga ikraftvarandet av den temporära regleringen, och riksdagen har gett sitt bifall till att lagförslagen enligt regeringens proposition ska godkännas utan ändringar. Den temporära regleringen ska fortsätta utan avbrott till april 2022.

För närvarande bereder dessutom en arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet ett förslag till permanenta ändringar i indrivningslagen enligt skrivningen i regeringsprogrammet. Genom lagändringarna kommer maximibelopp att fastställas också för andra än konsumentfordringars indrivningskostnader. Arbetsgruppens mandat går ut i augusti och avsikten är att regeringens proposition lämnas till riksdagen under innevarande år. De permanenta ändringarna är avsedda att träda i kraft omedelbart efter att den temporära regleringen har upphört att gälla våren 2022.

Dessutom har justitieministeriet skyndsamt berett ett förslag till att ändra kreditupplysningslagen för att förkorta lagringstiderna för betalningsanmärkningar. Ändringen skulle omfatta de vanligaste person- och företagskreditupplysningarna. Enligt förslaget ska lagringstiderna för betalningsanmärkningar förkortas så att de ska avlägsnas redan en månad efter att fordran, som utgjort grunden för anmärkningen, har betalats. Enligt den gällande lagen lagras betalningsanmärkningar i regel i flera år i registret trots att gäldenären har betalat fordran. Avsikten är att regeringens proposition ska överlämnas till riksdagen ännu under vårsessionen 2021.

Regeringen ingriper särskilt genom de ovannämnda åtgärderna i de identifierade problemen och eftersträvar att på ett balanserat sätt trygga rättigheterna för både gäldenärer och borgenärer. Det

är även viktigt att gäldenärer i en större utsträckning informeras och får handledning om deras rättigheter, rättigheternas innehåll och om korrekta tillvägagångssätt.

Helsingfors 16.6.2021

Justitieminister Anna-Maja Henriksson